

ROK JULIANA TUWIMA (1894 – 1953) (bibliografia w wyborze)

Julian Tuwim, to poeta, tłumacz, satyryk, autor tekstów kabaretowych, rewiowych, i politycznych oraz librecista. Zadebiutował w 1913 roku wierszem „Prośba”, który ukazał się w Kurierze Warszawskim pod pseudonimem St. M. Współpracował z młodymi poetami: A Słonimskim, J. Lechoniem, J. Iwaszkiewiczem. Wspólnie założyli miesięcznik literacki „Skamander” i grupę poetycką pod tą samą nazwą.

Pierwsze zbiory poetyckie, które przyniosły mu rozgłos to: „Czyhanie na Boga”(1918), „Sokrates tańczący „ (1920), „Siódma jesień”(1922), „Wierszy tom czwarty” (1923). Zaś pierwsze wiersze dla dzieci ukazały się 1938 roku : „Lokomotywa”, „Rzepka”, „Ptasie radio”, „Słoń Trąbalski” i inne wiersze.

W czasie II wojny światowej przebywał na emigracji. Do kraju powrócił 1946 roku. W latach 1947-1950 był kierownikiem Teatru Nowego w Warszawie. Otrzymał Nagrodę Literacką I stopnia w 1951 roku. Zmarł nagle 27 grudnia 1953 r. w Zakopanym. Rok później ukazały się drukiem jego najlepsze wiersze dla najmłodszych, w zbiorze „Wiersze dla dzieci”. Napisał ich ponad 40. Uważany za jednego z najwybitniejszych i najbardziej popularnych poetów polskich XX wieku. Wiele jego utworów weszło na trwałe do kanonu literatury, w tym także do literatury dziecięcej.

Sejm RP ogłosił rok bieżący *Rokiem Juliana Tuwima*. Powód jest podwójny: 60 rocznica śmierci autora i 100 rocznica debiutu literackiego. Julian Tuwim „to jest poeta na całe życie, można powiedzieć, od przedszkola aż do naszych ostatnich dni”, cytując słowa posłanki Małgorzaty Kidawy-Błońskiej.

Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Pile, włącza się w obchody *Roku...* Proponuje opracowaną bibliografię przygotowaną w oparciu o swój księgozbiór: wydawnictwa zwarte, czasopisma i zbiory medialne. Szczególnie nauczycielom poleca część dotyczącą opracowań metodycznych wierszy dla dzieci. Wiersze, które bawią i uczą i poprzez tę formę zdobywana wiedzy pozostają na trwałe zapisane w pamięci.

Wydawnictwa zwarte:

„Cztery ściany wiersza” // W: Julian Tuwim / Jozef Ratajczak. – Poznań: Rebus, 1995. – S. 41-80

Sygnatura: 83 120

Julian Tuwim / Józef Ratajczyk. – Poznań: Rebus, 1995

Sygnatura: 83 120

Julian Tuwim / Jadwiga Sawicka. – Warszawa: Wiedza Powszechna, 1986

Sygnatura: 58 545

Kabaret Juliana Tuwima / Tomasz Stępień.- [Katowice] : "Śląsk", [1989].

Sygnatura: 48238, 48239, 48240

Listy do Tuwima i Lechonia : (1940-1943) / Mieczysław Grydzewski ; oprac. Janusz Stradecki.- Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1986.

Sygnatura: 62113, 62114, 27923, 32470, 32469, 31870, 44196

O Julianie Tuwimie 1894 - 1953 : poradnik bibliograficzny / Janusz Stradecki ; Biblioteka Narodowa - Instytut Bibliograficzny.- Wyd.2 rozsz.i uzup.- Warszawa : Biblioteka Narodowa, 1969.

Sygnatura: 05187 IB

O wczesnej poezji Tuwima // W: O literaturze polskiej / Adam Makowiecki. – Warszawa: ...1974. – S. 354-365

Sygnatura: 16 103

Rozmowy z Tuwimem / aut. wyb., oprac. Tadeusz Januszewski.- Warszawa : Wydawnictwo Naukowe "Semper", 1994.

Sygnatura: 40350

Sztuka translatorska Juliana Tuwima / Bohdan Łazarczyk. – Wrocław: Zakład narodowy im. Ossolińskich, 1979

Sygnatura: 30 764

"Filozofia słowa" Juliana Tuwima. / Jadwiga Sawicka.- Wrocław : Zakład Narod.im.Ossolińskich, 1975.

(Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej ISSN 0084-4411)

Sygnatura: 11519

W kręgu Skamandra / Janusz Stradecki. – Warszawa: PIW, 1977

Sygnatura: 18 109

Wiersze wybrane / Julian Tuwim ; oprac. Michał Głowiński.- Wyd. 2.- Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1969.

(Biblioteka Narodowa. Seria 1 ISSN 0208-4104 ; Nr 184)

Sygnatura: 08529

Wiersze. T.1 / Julian Tuwim ; oprac. Alina Kowalczykowa ; przedm. Ryszard Matuszewski.- [Wyd. 1 w tej ed.]- Warszawa : "Czytelnik", 1986.

Sygnatura: 31334, 61067/T.1, 25134, 42130, 41689

Wiersze. T.2 / Julian Tuwim ; oprac. Alina Kowalczykowa ; przedm. Ryszard Matuszewski.- [Wyd. 1 w tej ed.]- Warszawa : "Czytelnik", 1986.

Sygnatura: 31335, 42131, 41690, 61068/T.2, 25135

Wspomnienia o Julianie Tuwimie / pod red. Wandy Jedlickiej. – Warszawa: „Czytelnik”, 1963

Sygnatura: 2788

Artykuły z czasopism:

Beniowski i Kwiaty polskie – reguły montażu (filmowego) / Piotr Michałowski // Ruch Literacki. – 2009, nr 6, s. 463-477

„Będę ja pierwszym w Polsce futurystą”/ Ryszard Matuszewski // Miesięcznik Literacki. – 1983, nr 3, s. 51-64

Cień Tuwima / Jacek Łukaszewicz // Odra. – 2007, nr 9, s. 63-64

- Bryk** Pegaza / Jerzy Górczyński // *Literatura*. – 1987, nr 4, s. 51
- Dwa** nawiązania do „Pana Tadeusza”, „Kwiaty polskie” i „Trans-Atlantyk” / Jacek Łukaszewicz // *Pamiętnik Literacki*. – 1984, nr 3, s. 51-84
- Czyściec** Juliana Tuwima / Ryszard Matuszewski // *Twórczość*. – 1982, nr 8, s. 69-96
- Dzienniki**: Julian Tuwim / Jaffe Leib // *Życie Literackie*. – 1992, nr 32, s. 112-115
- Jerozolimski** przyjaciel Tuwima / Ryszard Low // *Zeszyty Literackie*. – 1992, nr 32, s. 108-112
- Język** listów do przyjaciół-pisarzy Juliana Tuwima / Romana Sinielnikoff // *Poradnik Językowy*. – 1991, nr 9/10, s. 353 – 360, 1992, nr 1, s. 27-37, nr 2, s. 106-118, nr 4, 290-300
- Julian** Tuwim [1894-1997] do żony Stefanii [1893-1991] / Barbara Riss // *Wiadomości Kulturalne*. – 1997, nr 12-13, s. 22
- Julian** Tuwim: poeta czarodziej / Jolanta Kowalczykówna // *Biblioteka w szkole*. – 1994, nr 10, s. 1-2
- Lokomotywa** Tuwima w książce i na ekranie / Seweryna Wysłouch // *Polonistyka*. – 2012, nr 1, s. 22-24
- Mity** liryczne, kabaret i eschatologia : wokół problemów twórczości Juliana Tuwima / Ryszard Matuszewski // *Literatura*. – 1984, nr 4, s. 18-21
- Nieznany** pierwodruk Tuwimowej „Ballady o śmierci” / Urszula Przewiesiowa // *Ruch Literacki*. – 1988, Ne 4/5, s. 365-366
- Poeta o** poecie / Michał Głowiński // *Tygodnik Powszechny*. – 2007, nr 26, s. 7, dodatek
- Poeta** na całe życie / Witold Solański // *Głos Nauczycielski*. – 2013, nr 5, s. 11
- Poeta** na całe życie / Witold Solański // *Głos nauczycielski*. – 2013, nr 6, s. 7
- Socrealistyczna** palinodia „Jamby polityczne” Juliana Tuwima / Mariusz Zawodnik // *Pamiętniki Literackie*, 1995, nr 3, s. 35-43
- Sokrates** tańczący / Maciej Krassowski // *Wiadomości Kulturalne*. – nr 16, s. 14
- Śmiechu** warte, czyli o poezji Brzechwy i Tuwima dla dzieci / Katarzyna Krasoń // *Guliwer*. – 1995, nr 5, s. 6-9
- To** było w Łodzi: [Wspomnienie poety o początkach znajomości z Leopoldem Staffem] / Julian Tuwim // *Guliwer*. – 1993, nr 1, s.41-42
- Tuwiania**, czyli groch z kapustą / Jan Malicki // *Guliwer*. – 2003, nr 3, s. 22-23
- Tuwimowe** cuda i dziwy / Maria Machnowska // *Guliwer*. – 1993, nr 1, s. 35-39

Tuwim po latach, czyli poeta w czyścú / Michał Głowinki // Tygodnik Powszechny. – 2004, nr 1, s. 15

Tuwim / Aleksander Wat // Zeszyty Literackie. – 2007, nr 3, s. 83-96

Tuwim za rządowymi firankami / Jan Błoński // Tygodnik Powszechny. – 2012, 39, s. 21

W rytmie Tuwima / Izabela Mikrut // Guliwer. – 2008, nr 1, s. 77-85

Za sztachetami gęstych jambów. O wersyfikacji Kwiatów polskich Juliana Tuwima / Piotr Michałowski // Ruch Literacki . – 1997, nr 1, s. 55-59

Utwory Juliana Tuwima w opracowaniach metodycznych:

Aniol zaniemówił najpiękniejszym wierszem – sugestie metodyczne na temat „Choinki” Juliana Tuwima / Zofia Lisiecka // Język Polski w Szkole dla klas IV-VIII. – 1995/1996, z. 5, s. 81-84

Bawimy się wierszem dla dzieci Juliana Tuwima / Edyta Gałuszkiewicz, Joanna Wawrzyn // Nauczanie Początkowe. – 2002/2003, nr 2, s. 40-45

„**Dwa** wiatry” Juliana Tuwima w klasie IV – cykl jednostek lekcyjnych / Zofia Lisiecka // Język Polski w Szkole dla klas IV-VIII. – 1993/1994, z. ½, s. 45-57

Czy znasz Juliana Tuwima wiersze dla dzieci?: Scenariusz konkursu czytelniczego dla klasy II-III / Barbara Podnieńska // Poradnik Bibliotekarza. – 1994, nr 9, s. 27-28

Czytanie Tuwima: wokół wiersza „W lesie” / Janusz Waligórski // polonistyka . – 2000, nr 2, s. 108-112

Chińczyk na lekcji, czyli „Rwanie bzu” Juliana Tuwima na zajęciach z języka polskiego / Janusz Waligórski // Ojczyzna Polszczyzna. – 1996, nr 1, s. 20-23

„**I** trwać w uporze”: Julian Tuwim o poecie i poezji / Katarzyna Szewczyk // Polonistyka . – 2000, nr 2, s. 103-107

Jak wstaje świt: na podstawie wiersza Juliana Tuwima „Świt” / Halina Machulska // Drama. – 1996, nr 17, s. 21-22

Liryczne „błędy” w wierszach dla dzieci Juliana Tuwima / Alicja Baluch // Wychowanie w Przedszkolu. – 1999, nr 1, s. 12-13

Lokomotywa – Juliana Tuwima / Gotfryd Pyka // Życie Szkoły. – 1984, nr 7/8, s. 411-420

Lokomotywa Tuwima w książce i na ekranie / Seweryn Wysłouch // Polonistyka. – 2012, nr 1, s. 22-24

Lokomotywa Tuwima: wariacje i konteksty (od wiersza do wiersza) o Zagładzie // Polonistyka. – 2012, nr 1, s. 6-13

Mebel J. Tuwima i Ukrzesłowanie I.A. Wróblewskiego / Izabela Kozłowska // Polonistyka. – 2011, nr 6, s. 32-37

Magiczne wiersze Juliana Tuwima : konkurs / Elżbieta Wójcicka // Biblioteka w Szkole. – 1999, nr 4, s. 15-19

Najbardziej popularny wiersz Tuwima // W: Literatura osobno / Ryszard Waksmund. – Warszawa: Nasza księgarnia, 1985. - S. 122-128

Sygnatura: 54 575

O tłumaczeniu Lokomotywy na czeski / Jacek Baluch // Polonistyka. – 2012, nr 1, s. 14-21

Opracowanie lektury dla I klasy „Lokomotywa” Juliana Tuwima / Małgorzata Nadolna // Życie Szkoły. – 1998, nr 5, s. 281-284

Opracowanie dwujęzyczne bajki „Rzepka” / Regina Woźniak // Nauczanie Początkowe. – 2001/2002, nr 2, s. 47-50

Propozycja metodycznego opracowania utworu „Dwa wiatry” Juliana Tuwima / Jolanta Winiarczyk // Język Polski w Szkole dla klas IV-VIII. – 1993/1994, z. 1/2, s. 58 60

Propozycja opracowania wiersza Juliana Tuwima „Spóźniony słowik” w kl. IV-VI / Irena Matysiak // Język Polski w Szkole dla klas IV-VIII. – 1995/1996, z. 4, s. 42-45

„Pracowita pszczołka” i kalendarze ? / Albert Duznikiewicz // Teksty Drugie. – 2000, nr ½, s. 189-208

Propozycje pozawerbalnej analizy Antka B. Prusa , Wiosny B. Leśmiana, Przypowieści o maku Cz. Miłosza i Dwóch wiatrów J. Tuwima / Krystyna Ługowska // Język Polski w Szkole dla klas IV-VIII. – 1998/1999, z. 3, s. 39-42

Przykłady inscenizacji utworów Juliana Tuwima / Joanna Kiercz // Nauczania Początkowe. – 1993.1994, nr 6 , s. 41-57

Sposób na „Kapuśniaczek” Juliana Tuwima / Krystyna Jagoszewska // Warsztaty Polonistyczne. – 1994, nr 1, s. 78-79

„Słoń Trąbalski” Juliana Tuwima / Iwona Lech, Jolanta Wysocka // Nauczania Początkowe. – 1993/1994, nr 6, s. 16-18

Świat dziecka w poezji Juliana Tuwima / Marta Ziółkowska-Sobecka // Wychowanie w Przedszkolu. – 1994, nr 10, s. 579-586

Tuwimowe cuda i dziwy / Maria Machnowska // Guliwer. – 1993, nr 1, s. 35-39

Tuwimowskie wiatry malowane , ruchem, dźwiękiem, obrazem” propozycja lekcji w klasie IV / Jadwiga Lachowska // Inspiracje Polonistyczne. – 1999, nr 14, s. 17-20

Tuwim kontra Ważyk, czyli „Oniegin” w służbie socjalizmu / Marcin Rychlewski // Polonistyka. – 2000, nr 6, s. 347-352

„**Udajemy** się do brzozowego gaju, aby nadać audycję z ptasiego kraju” – na podstawie wiersza „Ptasie radio” Juliana Tuwima : [klasa III] / Dariusz Matusznyi // Drama. – 1999, nr 29, s. 23-24

Wiersze Juliana Tuwima bawią i uczą – konkurs czytelniczy / Maria Ostasz // Wszystko dla Szkoły. – 2004, nr 2, s. 17

Wykorzystanie utworów literatury dziecięcej w pracy nad poprawą wymowy //W: Uczymy się poprawnej wymowy / Elżbieta Achajska. – Warszawa: WSP, 1992. – S. 131-134 [Lokomotywa]

Sygnatura: 75 715

Z Tuwimem weselej! Propozycja scenariusza impreza / Grażyna Łakomy // Poradnik Bibliotekarza. – 1996, nr 6, s. 34-35

Zabawa słowem. Inwencja językowa w poezji Julian Tuwim „O Panu Tralalińskim” //W: Oswajanie ze sztuką słowa. Początki edukacji literackiej / Wiesława Żuchowska. – Warszawa: WSP, 1992. – S. 105-119

Sygnatura: 75 173

Zbiory medialne:

Julian Tuwim (1894-1953) [Fotografie].- Warszawa : Zakłady Fotofilmowe, 1978.

(Polscy pisarze i uczeni)

Sygnatura: GF. 306

Wiersze dla dzieci [Dokum. dźwiękowy] / Julian Tuwim ; J. Brzechwa.- Warszawa : Audio Liber, 2008.

Sygnatura: CD. 1942

Wiersze dla dzieci [Dokument dźwiękowy] / Julian Tuwim, Jan Brzechwa.- Warszawa : Polskie Nagrania - kopia, 1978.

Sygnatura: T.5834, T.5835

Wiersze poetów polskich recytuje Zbigniew Zapasiewicz [Dokument dźwiękowy].- Warszawa : Polskie Nagrania "Muza", 1991.

Sygnatura: Pł. 513, Pł. 514

Wybór:
Wiesława Leszko
Centrum Doskonalenia Nauczycieli
Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Pile